

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenkint kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” czimű melléklettel.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félre 4 ft. pp.
A hirdetések négyszer hasábozott sorának ára 1 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden cs. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál
b. magyarutca 322 sz. a. Kihely minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet folya-
molni. A szerkesztőhöz csak a beltartalmára tartozók intéződik. Nem bérmentes leveleket csak
rendes levelezőtől fogadunk el.

Tartalom: Kiindulási pont. Kolozsvár-Szeben-Brassói vasút. Az ipar és kereskedelmi kamara s a városi község gyűlései a vasút ügyében. Erdély rom. kath. püspöke által tartott arany-mise Kolozsvárról. Vidéki levelezés. Apró hírek. Nemzeti színház. Lapszemle. Külföld. Bőrze. Előfizetési felhívás.

A kiindulási pont.

— Erdély-hazánk egy gyászoló anyja, ki különfajta férjektől nemcsak különböző fajta de egymástól nagyon eltérő jellemű magzatokat is nyert.

Ezen természeti különbségek a történe-
tek folyamában jogi különbségeket alapítottak meg, melyek az idők és körülmények alkotó méhében ellenséges indulatok forrásává lettek. Ezek ismét oly catastrophákat idézték elő, melyek végfejléményeül a mi elsőszülöttségi jogunk nemcsak elveszett, annak majd minden jóvadalmával együtt, hanem mármár úgy is kezdjük érezni magunkat az ezeréves anyja kebelén, mint ha ő hozzánk mostoha és mi itthon idegenekké lettünk volna. És valóban, ha a székely földet valamely irányban odahagytuk, nem igyekezzünk-e mindentit nyargalva haladni át, hogy egy rokon mezővároskába érkezzünk, hol ismét otthon találhassuk magunkat? Itt az alig múlt emlékei kergetnek tova, amott a jelennek még a múltból áthozott és állhatatosan megőrzött idegen indulata nem ösztönöz soká mulatnunk; mindennap pedig régi jelentőségünk semmivélté üldöz tovább, — és midőn ezen gondolatainkon merengünk, kedélyünk oly hangulatba jut, mintha „az elátkozott fajok” sorába estünk volna, melyek minden hazában hontalanok és minden társadalomban azon kívül állanak. Pedig csak egyenlőkké lettünk! És az egyenlőségnek kiegészítője, az újkor eszméi szerint, a testvérség is, — mi pedig, mint egy anyának gyermekei, valóban testvérek is volnánk. ... S mégis mennyire ellenkezik ezen új philosophia az étellel! Ki lett boldoggá ennek gyakorlati nyemrényei által? — Vagy talán mi mindnyájan rosszabbak volnánk, mint a tanok, melyeknek empirica materiajává lettünk? s az egyenlőséget, miután előjogainkat elvesztettük, halálunknak vélők?

Való, hogy majd egy ezeréves felsőbb-ség polczáról lehanyatlani, az elkomorult kedély kódén át könnyen hasonlónak tűnhetik fel a — bár nem is erkölcsi, de — politikai halállal. Amde egy átváltozás, akármily nagy legyen, még nem halál, — s a historia, mely nekünk ezelőtt mintegy ezeréves kezdődött, szűkebb vagy tágabb mederben tovább folytatni meg nem szűnik, míg a nemzet él. Mi talán hasonlítottunk azon milliomm bankárhoz, ki szédelgő üzletei miatt tönkre jutván, fizetéseit és firmáját megszüntette; de bukásából egy millióskát megmentvén, szerényebb körben ugyan de termékenyebb mezőn újra kezdette munkásságát, mihez csak Isten áldása kell, hogy ő még boldogabb lehessen, mint azelőtt volt.

Viszszatérve azonban a honnan kiindultunk, lehetetlen hazánkiai kedélyhangulatát, egész őszinteséggel, csüggedtnek nem mondanunk, — s a mi a három népfaj testvéri indulatát illeti, ha erre gondolunk, bizony fájni kezd szívünkben a vér...

Nem oly erkölcsi állapot-e ez, melyben a habsburgi sasnak szárnyai alatt menedéket találhatni, mindnyájunkra nézve, nagy

szerecsének és a Gondviselés legbecesebb jótéteményének kell tartanunk? Gondolhatjuk-e magunkat ezen hatalmas szárnyak aegisén kívül csak egy pillanatig is a nélkül, hogy valamelyik a mostoha testvérek közül a másiknak azonnal áldozatává ne essék könyörtelenül? Mily vigasztalás ez helyzetünkben! mily kárpótlás a politikai súly ideiglenes veszteségeért! Mert a harezok kimene-tele kétes és mindenesetre örökké feltartóztatja vagy hátralöki a tusakodó felek erkölcsi és anyagi előmenetét. ... Ne tévesztjük ezt szemünk elől és tanuljunk a helyzet jóvalmaival okosan élni, legelőbb is arra törekedvén, hogy nagy és fényes jövőjü fiatal uralkodónk legmagasb kegyét és bizalmát állandóul megérdemljük. Mert ennek birtokában hazafias reményünk fája még új sarjakat hajthat s gyümölcsöket teremhet, nélküle pedig csak egészen elszáradhatna.

Résztünkrol, ha ezen üdvös czélt megközelíthetünk sikerülni fog; — ha honfitársaink kedélybetegségének bár lassanható orvosi szerét megtaláljuk; ha az alétságban tengő örök felébresztésre és az édes haza újra felvirágzására kellő irányban egyetítésére s munkásságban tartására szívünk vágyása szerénti eredménnyel működhetünk; ha ezen, az anyagot bálványul imádni látszó korban, nemzetünknek a szellemi felsőbbség biztosítására, az ősi jellem-nemességének megőrzésére, s ildomosságának visszaszerzésére némi sikerrel fáradozhattunk, — s ha végre a Gondviselés iránt való esztiggedten vallásos hitet a honfi keblekben megtarthattuk: azt hiszszük, megfelleltünk a feladatunkat, melyre hiva vagyunk és a melynek betöltéséért ismeretlen, hallgatag magányunkat, hazánk jobbjai ösztönzésére, csupán a hűség munkában rejlő meglegedés jutalmáért, újra a nyilvánosság sikamlós jegével cseréltük fel!

Borura derül!

Kolozsvár mart. 28.

— A felhőkön, melyek hazánk komor egéről fe-
nebbi sorainkban önként visszatükrözöttek, hirtelen egy napugár lövelt át, melynek szétterjesztésére, hogy mi szolgálhatunk éppen e pillanatban eszközül, a szerencse legkedvezőbb ajándékának tekintjük.

Olvasóink bizonyára örömtől dagadó kebelrel veendik a hírt, miszerint tegnap itt gr. Mikó Imre ő nagyméltósága teremében a gazd. egyesületnek rendkívüli és népes gyűlése volt, melyről a részletes jelentést esztörtéki számunk hozandja. Az egyesület titoknokai ezen fényes gyűlékezet előtt egy N. Váradról Kolozsvárra keresztül Brassóig viendő vasút tervét olvasta fel, mely általános helyeslésre talált. E javaslat szerzője kedvezőbb időpontot nem választhatott e rég ohajtott s a haza minden népeire nézve egy új kulturai korszakot alkotó, de még mindig messzetávolban sejtett közlekedési eszköznek létrehozására, melynek most minden körülmény oly rendkívül kedvező és sikert ígér. Ki őrizhetné ugyan is magát elragadtatástól azon gondolatra, hogy a mi kedves magyar városunk Kolozsvár s vele együtt hazánk földbirtokosainak tetemes része egy pár év alatt a nagy világgal való gőz-közlekedés magikus hatáskörébe jut? Minden jelen voltak óhajtatása ugyan az lett volna, hogy a tervezett vasútvonal M. Várhely érintésével jusson Brassóba; de súlyos tekintetek a tervnek azon javaslatát ajánlották elfogadni, mely e pillanatban nem csak egyedül lehetséges, de legnyereségesebb, minden más versenytvonalt kirekeszt és — midőn a brassai iparkamara csak Szeben és Brassót tekintve, úgy szólván az egész édes haza mellőzésével, a Szeged-Temesvár-Szebenben át Brassóba vezető vonalért kér már engedélyt és magának a tö-

zservilágot is megnyeri — még az ellenséges érdekeket is kielégíti. Es ezen javaslat a N. Váradtól Kolozsvárra át Kolos és Boos között Tordához közel Egerbegy felé, Hadrévnél a Maroson át Maros-Ujvár és Felvincz között N. Enyeden át az Aranyos hegyek alatt K. Fejérvárra s Portusnál a Maroson át Szászsebes felé s a Drassó s Szerdahely közötti völgyben Vakina felé Szebennek s onnan át az Oltvölgyébe s onnan a Sárkánypatok völgyébe s Holbaknál a Barczáéba s végre Brassóba vezető vonal.

Ezen rövid és előleges jelentésünkhöz még csak azt kell adnunk, hogy a gyűlékezet a javasolt vonalat a felolvasott terv szerint kivihetőnek, hasznosnak és nagyon sürgetőnek ismervén el, gróf Mikó Imre ő nméltóságát és Dietrich Samuel nagykereskedő urat kérte meg, hogy haladéknélkül Szebenbe utazván, herczeg kormányzó urunk ő magasságánál az előmunkálatokra szükséges felsőbb engedély kieszakölésére az előlépéseket megtegyék, mi végre még a gyűlés eloszlása előtt 17,000 pft lön aláírva.

— Kolozsvár, mart. 29. Tegnap a kolozsvári ipar és kereskedelmi kamara, egy városi község is összejűtöttek az itt keresztülvezetendő vasútvonal iránt tanácskozándók. Az utolsóban b. Jósika Lajos mint község tagja adta elő az örvendetes hírt, melyet nagy lelkesedéssel fogadott a gyűlés, s a nemcsa báró indítványára két 1000 fős részvénynek az előmunkálatokra aláírását elhatározta. Az iparkamara is nem marad hátra a buzgóságban melyet az ügy megkíván; a kereskedők és ipartűzők leginkább fogják sejtteni: kiknek életkérdése a tervezett vasútvonal. Ott is ki van téve az iv s az aláírások szaporodnak.

Kolozsvár, martins 26.

— Tegnap e város lakói egy ritka s fényes ünnepélynek voltak tanúi, s a kik a legmagasabb szellemi évek után vágnak, nagyszerű kielégítésben részesültek. Erdély rom. kath. püspöke Dr. Haynald Lajos ő exedája a helybeli rom. kath. hívek lelkipásztorának főt. Kedves István apát, kanonok és plébánus ő mlgának felszados felszentelése ünnepét, az ily alkalommal szokott, de a hívek szeretete és hozzájárulása által tetemesen emelt pompájú szertartással tartotta meg. A hívek és nem hívek tolokodása oly nagy volt, hogy a bejutni akarók de siker nélkül viszsztatérők csoportja egész végig hullámanzi meg nem szűnt s amazok közül egynemelyet panaszkodni lehetett hallani azért, hogy emezek templomukban az ő helyeiket elfoglalják, holott csak kíváncsiság vezeti oda. Amde e kíváncsiság a kolozsvári nemkatholikusoknak elnézhető, mert egy nagy szellem ellenállhatlan ereje vonza őket magához, kinek lángszét és keresztényi szeretetet sugárzó tekintetén akarunk ellen is szeretettel csüggenek. — A szent beszédet, az ünnep legfényesebb ragyogványát, bárcsak fővonalakban is visszaadni akarni, nem vakmerősködünk. Csak annyit bátorkodunk megemlíteni, hogy ő nmlga Urunk fogantatása ünnepét is szem előtt tartva, Lukács ev. I. R. 26 s következő verseiből indult ki s meglepőleg hasonlítván az újra felszentelendő 50 év előtti felkenetését, mint az Egyház méhében fogantatását, Urunknak fogantatásához a Szűzanya méhében, a keresztényi ékesen szólás sasszárnyain röppent át a papi hivatás magasztalására, melyet a teremtés egyik szükségének mutatott ki, mint a Megváltóban Istennek emberré léte a teremtésnek volt szükségessége. Mily meglepő és nem mindennapi érdeklő bizonyította meg ő nmlga a vallási iránytűjének mellőzhetlenségét az emberi lét minden momentumában, az embert és a társadalmakat mozgató eszmék és fogalmak — mint a becsület, hazafiság, nemzetiség — ürességet, annak életét és jelentést adó lelke nélkül: azok a kik hallották és bámulták, tanuszkodhatnak. A szent beszéd végén ő nmlga ő cs. k. apostoli felségének azon kegyelmét hirdette ki a szószékből, miszerint a főt. apát urat legmagasabb rendje lovagjává nevezte ki. Ezután a szentbeszéd által csak félbeszakasztott szent miseáldozatot folytatta ő nmlga, melynek végével az ötvenéves áldozat apát ura a főpásztorra, paptársaira és hiveire lélekbeli fakadt és lélekhez szóló áldásfóhászt rebegett a minden jók Adójához. Mindez oly nagy hatást szült, hogy mi-

dön az isteni tiszteletnek vége volt és 3 nmlga az egyházat elhagyta, az elragadtatott hívek kezeit csókolhatni tolakodtak körűle s a legfőbb rangú hölgyek boldogoknak érezték magukat, ha annak hiányában, palástját érinthették. Ebéd előtt még egy kiténtést végzett püspök 3 nmlga a paplakon, főt plébánus 3 mlgát O es. k. apostoli fel-sége lovagrendjével díszítvén fel az erre köve-tkezett ebédet a genialis gazda szelleműs pohár-köszöntései classicus latin, német és magyar nyel-ven, s az ezekre ugyanazon nyelvekben a meg-tisztelt plébánus ur és ker. főnök Kriegsau 3 mlgá részéről adott viszonzások, melyekben a fels. urál-kodó ház, a szeretett haza és nemzet, szeretett kormányzónk 3 magassága, a vitéz és hű hadsereg s a jelen volt derék hivatalnokok voltak foglalva, a legjobb ízű és vidámabb flüszerezték. Vajha Kolozsvár 3 nmlgát minél gyakrabban láthatná!

Szászváros, tavaszeli végén.

Egykor régen nem jól hangzott füleinknek e város neve s „Kenyérváros”nak akartuk ke-resztelni, de kimaradván pap és koma, keresztapa és keresztanya, nem lön új keresztelés; maradt Szászvárosnak; de taval hivatalosan „Broos” nevet nyert, mely névvél utóbbi időkben éltek is az erdélyi szászok. E városban évenként négy or-szágos vásár tartatik, némely magyarországi nap-tár szerént nyolcz, mert azokban külön rovat ju-tott „Broos”-nak is „Szászváros”-nak is; ha második kereszttségében megnyeri vala új nevét, akkor ma hármias névvél ragyogna, — s ezen négy országos vásár vetekedik egymással már nyolcz évek óta a roszszaság, keresetlenség és silányság-ban, — mintha meg volna átkozva, vagy Jeremiás szerént tán „vétekezék felette igen Jerusalelem és azért csufoltaték meg.” A vidék tegnap sem látogata minket marháival s több más ipar és kereskedelmi czikkkel; miután pedig városunk fényes tisztviselőrege által népe-sült meg, nagy drágaságban élünk. Valami keveset lehetne segíteni kivált az élélni szerek körül, áruszabás által, de ahoz egy czélra vezető kulcsot tanálni bajos volna, bár nem lehetlen. Csak egy pár példát: 1848 előtt a vidéki oláhok ünnepék körül a tehéntéj kupáját e városon árulták 10—12 kron, és jelenen 40—50 kr. váltóban; hét tojás volt egy garas s most egynek két garas az ára; a hús fontja ma 22 1/2 kr. — volt 6—7 kr.; eze-ket csak lehetne szabályozni.

A román „aranyifjúság” megszagolván e vidéken, hogy az ujonczas, sorsvonás a küszö-bön áll, hús népdalokba önti ki jeremiáit; egyik dal emlékeztete a következő 1831 előtti eredeti magyar népdalra:

„A pávának három tolla aranyos,
Nem leszek én kolozsvári több lakos,
Mert Kolozsvárt verbuálnak kötéllél,
S elfogják a szegény legényt — kötéllél.
Ott kesereg édes anyja
Vérző kebelrel,
Viszik fiát a halbakra,
Kivont fegyverrel.
Menj el haza édes anyám szomorán,
S neved fel az árvaikat sanyarán,
Azokat is ha felnőnek elfogják
S kolozsvári katonáknak beadják.”

Városunkban a Tóth és Albi igazgató-sága alatti színészársulat működik. Bérletet nyi-tottak 12 előadásra, mely le is járt. Az ünnepek után még nyitnak második bérletet. Eddig tizen-hat előadásuk volt; eredeti darab csak kettő ke-rült elő: „A cigány” és „Lúdas Matyi” „Mily takarékosak. Addig is míg részletes bíráltot írának, ajánljuk a színgazdátoknak, hogy a szín-lapokra írássák fel az író és fordító nevét, ezeket eddig mindig mellőzvé. Az előadásoknál töreked-jenek több pontosságra, kerekessé és egybevágással eljánni; sokszor mutatkozik szerep nem-tudás; hagy-ják el uraim, aszszonyaim a színpadról a színpalak közöttiekkel conversálni s éppen kell nem kell a szerepek között visszataszítolag nevetni, sőt ka-czagni nagy ferdesség. — Miután mükedvellők a Vörösmarty árvái felségellésökre itt egy igen látogatott előadást rendeztek, elvárjuk hogy színé-szeink is hasonló czélra játszanak egyszer.

E vásári alkalommal Tövisről némi iro-mányokat kaptam, melyek több használatlan pa-pírba voltak begöngyölve, egyik éppen színlap egész iven; kár hogy egy negyede hiányzik; falragasz volt s a letépéssel szakadt oda; — ide iktatom szigorán az egészet. Nézzük hogyan állunk a szín-művészetben:

„Ez uttal Isten úgy segéljen utoljára. Tövis, vasárnap martius 9. 1856 adatik: „A tömötő-beli vatsora, vagy kőr-vöndék a pokol tornáttzában.” Nagyszerű bohózat 3 felv. Ir-ta: nem tudni ki. Személyezt: Don Pedro hely-tartó, ki leányának gazdag férjét ohtaj... Dési. A marillás leánya, epedő galambotska, ki fér-je felett kívánna uralkodni hejéként. Tóthné. — Don Philippo kedvese, néha dühös, néha sze-lid, végre kénytelen fűbe harapni. S enyei. —

Don Juan nagy férfiú, leánytásbító és rabló, rosz mint az ördög, de végre mégis annak körmei közé kerül. Molnár. — Leporello, hű szol-gája, jó bolond, rettentő... fizkő, ki végre min-denünnen... Egy öreg remete: ki csupán füvel és gyökerekkel él, de azonban a sonkás teszt-át is megeszi... Egy törvénytiszt: ki min-dent szeretne tudni... Két ördög... Törté-nik Bercz a loban. — Az emberek sem en-lékeznek reá hogy holt történt.”

Kell-e még ehéz is commentar?

A mükedvellők közézhra előadni „Violát” tüzték ki. Koszort és elismerést a lelkes fiatal-ságoknak. Azonban egyéni véleményünk, hogy az oly „Viola” és „Tisztujtató”-féle darabokat már hagyókn nyugodni. A nemzet mult életében sok ragyogó fényes pont van, és tüntessük elő a-zokat s épen ne leplezzük le a jelen közönségé-nek multunk apróbb, nagyobb gyarlóságait. Sok a roszakor barát, ki egyes árnyvonás után fog fer-dén következtetni volt nemzeti előhaladás, s iro-dalmunk élete és történetéről. Minden kornak meg-vannak sajátosságai s éppen azért nem öltünk ma a-czéllemez, csúcsos mellvértet, vagy ódon szabásu prémes nemzeti öltönyt....

E napokban némely agarász barátim a vidé-ken egy rókalynkat ásattak ki; a házi urat és családját nem találták hon, lehet soireebe mentek, a magtár is üres volt, de egyik szögletben épen 121 nyulkoponyát fedeztek fel, melyek e télen lettek a rókápar áldozatai. Melyik vadász dicsé-kehdetik, hogy 3 az idén annyi nyulat gyilkolt meg, vagy melyik hivatalnok mondhatja, hogy 3 kapott annyit — ajándékba? Hajdon még a „ma-gistratualis cancellista” is kapott évenként tíz nyulat az oláhtól ajándékba, s tíz nyulbőrt Bayer egy új selyemkalapot adott; ma kiment a divatból az ajándékozás s Bayer ötven nyulbőrt sem adt egy hengerfüveget, tehát miért most egy nyul ára 1 ft. e. p. hajdon pedig volt 14 kr. vál-tó? Mert nem kell a bőre, de kell árusítás.

Több hírrel nem bővölködünk, kivévén hogy a kávéének a cukor és kávé drágasága ellen panaszkodnak; héj menjenek oda Dél-Amerikába, honnan egyik innen-taval kívándorlott magyar ba-rátom leveléből olvassam, hogy neki ott harmincz egy kávéfűja gyönyörű virágzása után bű jövedel-met ígér. Bizon sokfelé eljutta közülünk az em-ber!... Ugyan már hol nincsenek magyarok?... Kenyérvizy.

Apró hírek.

A Francia-Osztárk államvasútak jelen jövedelmi állapotja iránt egy külföldi lapban a következő érdekes tudnivalókat olvassuk:

Ez év januar és februar havában 1,944,957 ft. Az elmúlt év ugyan ez időszakában 1,490,000 ft. következőleg az idei bevétel e két hóban haladja a tavalyit . . . 454,867 fo-rinttal vagy is 30 1/2 %/al.

Vegyük már most az 1856-ik év bevételét ez arányban, ez egész év jövedelme a tavalt 15,600,000 ftal fogja feljülmulni. Leszámitva ebből 45 százotli kiadásokat, mi 7,020,000 ft-ra rug, marad tiszta ha-szon 8,580,000 ftpp.

Kérdés már most, mily nagy a tőke, mely e bevételből követli kamatait? A tőke alapja 400,000 részvény és 300,000 kötelezvény, melyek bevannak fizetve. Ezeknek illetékes kamata 3,600,000 pforint. Mivel azonban csak azon tőkét vehetjük alap-pul, melyet a francia társulat az osztárk kormány-nak az átengedett vonalakért ez évben lefizetni tartozik — mert a 80 millió pftnyi összeg, melyért a status vasutvonalait átengedte, három évi részle-tekben fizetendő, — következőleg a később átszáj-tított bécs-gyüri vonal részletével ez évben nem több, mint 63,200,000 pft; ennek ez évi kamata 5% al 3,160,000 pf.

Levonva már most az évi tiszta bevételből: 1-ör e kamatot . . . 3,160,000 2-ör a tartalék alapra . . . 274,000 3-ör az alapítók tantiemjét . . . 548,000 4-er az igazg. és kezelésköltségeit 548,000 pftot, mi összesen 4,256,000; marad tehát elosztandó fölösleg 4,324,000 pft.

Ez összeg 400,000 részvény közt fölosztra 10 f. 48 kr. p. ad részvényenkint, mi a befizetés-nél leszámitott 430 ft. kamattal együtt tesz 15 ft 18 krt pp. — vagy is 17% et a befizetett 90 pftos részvényre.

B. Jósika Lajost ismét atyai öröm érte. Kath. püspök Haynald Lajos ur 3 excellenciája a Jósika ág ez új fű-sarjadéka iránti figyelmének tanusi-tásaul egy üveg Jordán vizet küldött, mely a szent keresztégnek föladásakor leszen használandó.

A Bornemisza családót érkezeny csapások érik. Alig temette el Bécsben b. Bornemisza János egy leányát, b. Bornemisza Ignác hon elvesztette egy szelleműs fiát. A megboldogultt é h 3 27-n tartották az engesztelő áldozatot.

A napokban görög egy. érsek conte Sulutz 3 nagyméltósága is városunkba érkezett.

— Utólagosan megemliténdőnek véljük gróf Bánfi Bélának báró Vesselenyi Róza kisasszonyynali egy-bekelését, mely még a mult hóban történt, de e-szünkbe jutott, mert az igen derült külsejű fiatal nőt a napokban a színházban láttuk.

— Húsvét szombatán némely főuraink a szom-széd Apahid környékén nagyszerű lovas vadász-a-tot tartottak. Azonban majd szerencsétlenség tört-ént, mert az ifja P. S. historiai nevezetességű szűr-kéje egy hófuataggal temetett mély gödörbe zu-hant, a lovas leesett, de kevés sérülés kivételével nagyobb baj nem történt.

— Ha aign Róza asszony, Meklenburg nagy-hercegségi kamra-énekesnő é h 20-n először, és 28-n másodsor lépett föl, ez utóbbiban a dicsére-tesen ismert Gegenbauer és Hübner urak közre-müködése mellett. A t. művésznőről csak dicsére-tet mondhatunk.

(Gyulai Antonia k. asszony, Pál-nak nővére, a napokban tartotta egybekelését városi ifjaink de-rekabbjainak egyikével Földesi urral.)

— Ha netalán erdélyi hazánkfiak közül valaki a párisi állat-gazdászati eszközök- és földtermények tárlatába az érintett osztályokba tartozó tárgyat ki-állítani szándékoznék, arra nézve érdekes tudni a helyi- és kereskedelmi m. ministeriumon azon ked-vező rendeleteit, melyek szerént azok, kik valamely tárgyat akarnak Párisba szállítani, a vasutakon bi-zonyos kedvezményekben részesülnek.

Dr. Dolleschal Lajos magyar rokonunk, ki jelenleg Java szigetén hollandi szolgálatban van, a nemzeti muzeumot több érdekes küldeménynel gazdagította.

A „Siebenbürger Bote” hivatalos része a m. ministeriumnak katonakötelezettekre vonatkozó a-zon rendeletét közli, mely szerint a megváltási ha-táridő azokra nézve, kiknek az 1500 pftért meg van engedve, ez évi május hó 24-eig meghosszab-bitatik. — Belügyministeri rendeletnél fogva hely-tartósági fogalmazó Rannicher Jakob helytartósági titoknokká nevezetett.

A Sieb. Bote szerkesztőségét már rég megkértük, hogy lapját cserében megküldeni s a miénknek egy hirdetését pénzért fölvenni szivesked-nék. A cserelapot azonnal meg is küldötte, miért fogadja köszönetünket; de hirdetésünket még mind nem közli. Így tesznek a magyar lapok is. Az egy P. Napló között vagyis inkább dugott el egy hír-detést a többi közé. Fajdalom! a kenyér, ugy lát-szik szűk a kiadókknak. Vagy az 3 telhetetlenségök olyan nagy!?

A Pesther Lloyd a Siebenbürger Bote után szín-te egy vasutvonalról tesz említést, mely Temesvár-tól Konstantinápolyig tervezetik s Erdélynek csak szélét érintené. E vonal Brassó felé húzódna, s innét Oláhországba menne. A 100 mértföldnyi hos-zsu vonal építési költségét 59,050,000 pftra teszi. *)

A bécsi nemzeti bank már jövő hónapban szándékszik a neki adott statusjavarok egy részét á-ruba bocsátani.

A Brassóban tervezett nyugdíjintézet keres-kedők özvegyei és árvái számára mielőbb életbe lépend. A szabályok már legfelsőbb helyre ter-jesztvék. Ez intézet bővebb ismertetésére még visszatérünk.

Nemzeti Színház.

Húsvét hétfőn nyitotta meg az országos vá-lasztmány által megbízott igazgató Gyulai Ferencz az új színházi évet. Vahot Imre „Hu-száresin”-ja került a színpadra szép számu közön-ség előtt. Szerdahelyi Nelli asszony mint szerző-dött tag lépett föl először. Minden esetre nyertünk benne, mert a távozott Benedeknél mind külsőre, mind énekére nézve nagyon könnyen elefejtjük mellette. Még is úgy tetszett, hogy a darab közé szövött nagyszerű aria hangterjedelmén túl van. A darabra nézve osztjuk a pesti drámaírók választ-mány véleményét. Részletes bírálatot azért nem adunk, mert színészeinken ilyeket látunk, csak egyik hangos „sugjon” a sértette kissé füleinket.

Mart. 22-én az új bérlet Ifland „Ügyvé-dek” című színjátékával nyitattott meg. A darab már maga elavult és kevés lelkesítővel bír. Megis látszott színészeinken, mert az egy Dózsát kivéve, ki leginkább át volt hatva szerepétől, igen hidegen játszottak. Nézzük a botrányosság kevesen. Alkal-milag meg visszatérünk a közönségnek e részvét-lenségét szemére lobbantani, mert ugyan ez este Beranek lovadája tele volt, és csak is azért va-gyunk most engedekenyebbek, mert a színgazga-tóságtól is nagy tapintatlanság volt ily érzélgős vagy jobban mondva émelgős ódonssággal nyitni meg a bérletet.

Tegnapelőtt este Czelesztin régi hírű színészünk javára Schiller Rablót adták meglehe-tős közönség előtt. A hős szerepet a jutalmazott erélyesen játszotta, s a jelen voltak, kik fiatal ko-rában bámulták, örömet emlékeztette vissza a rég elmúlt művészeti évekre.

*) És e vonal létesülése Erdély nagyobb részén soha meg nem gyógyítható sebet ejtene. Szerk.

— A Pesti Napló 232-dik számában Tóth Lőrinc urbéri cikkeit folytatja. E cikkek tartalma a mart. 2-i nyiltparancs ismertetése lévén, úgy a földesurak, mint volt jobbágyokra nézve igen érdekesek. Különösen e számú fejtegetése a földesurakat és jobbágyokat illető korcsalmási jogok főtartását, s e körül netalán előforduló surlódásoknak a polgári hatóságokhoz utasítását tárgyalja.

— A 234. számban ugyan e cikkek folytatását olvassuk, melyekben a tagosítás kétségbevonhatlan hasznait nyomtatékosan támogatja. Először is a tagosított birtok elnyeit, melyek által a néppel annak eszméjét meg lehet kedvelteni. Valóban vajha ezen üdvös, és mind a köz-, mind a magány-jólétet előmozdító birtokreform mielőbb országoszerző megörökös! A törvényt még eddig nem lépett föl kényszerítőleg; de valamint a legelő- és erdő elkülönözést, úgy a tagosítást is hivatalból elrendelendők véli értekezni.

— A P.N. 233-k száma igen érélyes szót emel azon szédelőgő üzlet ellen, mely a temérdek bankok föllállításával a földmívelés kárára történik. A hitelbankok körül mutatkozó nyereségyvágy a nagy és kisebb töképezéseket egyiránt elcsábítja, a pénzforgás csak e téren mutatkozik, és ez által a tőke az ország legtermészetesebb foglalkozásától a földmíveléstől elvonatik. E körön csak hypothekabankok föllátása segíthet.

— A nemzeti mivelttség és tudományosság fejlődésének lapunk is egyik előmozdító közlője lévén, a magyar akadémia-mint tudományos mozgalmaink egyetlen összpontosító intézetének működését figyelemmel kísérendjük. Innét a mart. 17-n tartott philozophiai és társadalmi tanok szakosztályának ülését kell megemlitenünk. Tóth Lőrinc és Wenczel Gusztáv tagok értekeztek. Az első „a jobbágyi viszonyok átalakulásáról“, az utóbbi „Európa városi szerkezetéről a középkorban. Tóth Lőrinc történelmi-leg fejtegeti a jobbágyok eredetét, s viszonyaiknak különböző korszakok szerinti átalakulását sz. Istvántól a mai napig. Wenczel Gusztáv szinte nagybecsű értekezésében különös tekintetet fordított a magyarországi városok viszonyaira.

— A Magyar Sajtó 69. száma egy alapos cikkben a realiskolák terjesztését sürgeti. Fölhozza először a realitudományok hasznait, sőt szükségességét, azután átnegy azon okok elemzésére, melyek azoknak terjedését eddig elgátolták. Ezen okok közé sorozza először a vis inertiait, mely, mint igen helyesen megjegyzi, a municipalis világban egykor sikeres politikai villámhárító gyanánt szolgálhatott, de culturali reformok ellen használva az öngyilkosság bizonyos eszközévé válik. Továbbá a realiskolák alakulásának gátjait fölemlíti az elfoglaltságot és hiúságot, mely szerint minden népesebb város inkább gymnasiumot, mint realtanodát után vágyik. Bár ez üdvös szavak nálunk is élénk viszhangra találnának, és népesebb helyeink az ipart és mezőgazdaságot fejlesztő realiskolákat állítanak.

— Ugyan e lap 70-k száma Nagy Lajosról hoz cikket a délkeleti vasút tárgyában. Ez igen megérdemli figyelmünket, mert a Szolnok-Nagyvárad és Kolozsvárnak viendő keleti vonal mellett szól. E cikk szerint azon vonal, mely Nagyváradtól Kolozsváron keresztül Erdélyt hasítaná, a többi tervezett vonalok föltött kétségbevonhatlan előnyökkel bír. Miután azonban e tárgyról ép e napokban tartott tanácskozmány következtében tüzetesekbe szállanduk, e nagybecsű és reánk erélyeire különösen érdekes cikk bővebb ismertetésével fölhangya a belőle csak azon örömdetes tudósítást emeljük ki, mely szerint a Váradig hiányzó földmunka három hó elfolyása alatt készen lesz, és remény van a szolnok-várad-i vonal még ez évbeni megnyitásához.

— A M. S. 69. számában a magyarországi cs. k. helytartóság azon figyelemre méltó rendeletét olvassuk, mely szerint azon gyártalajdonosok, kik gyáraikban gyermekeket alkalmaznak, gyáraikban tanodákat állítsanak. Esmerekonságnál fogva e szűnkbe jut az itteni dohángyár. Vajjon vasár- és ünnepnaponként nem lehetne-e legalább egy órát a gyár munkásainak vallás- és egyéb szükségeseiben oktatására fordítani.

K Ü L F Ö L D.

FRANCZIAORSZÁG. Hareztéri új hírek helyett ezennel — ha Isten is úgy akarja — mind csupa békehírekkel szolgálunk nyájas olvasóinknak. Az új kikelettel egymásra kelnek, szárnálnak a békeremények lepkéi. Ezen mi mosolygó képű de kissé fanyar indulatú tavaszunkban meg is fagyhatnak ugyan a gyöngédebb szárnnyak; de hiszen a mi békereményeink keletkezte belécsik már a tél derekába, annál kevésbé tarthatunk tehát attól, hogy netalán őket a hideg megveszi, mert annak erejét már szerencsésen kiállották.

Mialatt a krimi tatárok földén a két ellenséges tábor vérvérítéssel szagattott babérjain pihen, unatkozik, vagy tetszése szerint duzzog, vagy őrül a fegyverszünetre: azalatt Páris városában az is-

mét tulsáyra kapott diplomacia, szorosan elzárkozva a nagyvilág kandi szemei elől, mint eszély és illem hozza magával, szép csendességgel vajudik, s csak a napokban egy pár porosz fölhatalmazott meghívásával egészíté ki magát, hogy a békemagzat annál épebben jöhessen a világra, s annál méltóbban érdemelhesse meg a világszép nevet.

A porosz állam képviselőinek a congressuson megjelentéből közönségesen a vajadás munkájának nemcsak a leendő beveződését gyanítják; nem vitatkoznak, csak a már megvitatott pontokat aláírni jelenvén meg e semlegességét szorosan megtartó állam. Minden elzárkozás, titkolózás mellett is csakugyan kiszivárgott a közönség közé ez édes csöpp hír, hogy „minden jól megy“. De néhány nap óta csak a szegény tatárok amott Sebastopol vagy Eupatoria környékén lehetnek pessimisták a béke megszületésére nézve, mint a kik azon esetben az oroszok visszatartásától méltán félhetnek; azonban a mívelt keresztény világban kicsoda kéltelhetné többé a békeszerződvény mielőbbi létrejövését? A békét, kivált a jó alapu békét minden jó ember ohajtja, s ha a hidegvérű, fontolgató angol kevésbé rajong is érte, mint a hővérű francia, de elvégre megnyugszik benne, mint kitiűnően hasznos dologban. A „Times“ egy közelebbi cikkében stoikus önmegadással nyugtatja magát s nagyszerűbb eredményekre számolt nemzetét. Nagy-Britannia, ugymond, a jelen pillanatban képes lehetne, s akarattal is bírna egy nagy háború folytatására, a midőn másfél Oroszországot, saját statusfőhainak bevallása szerint is, több mint 400,000 embert veszített, pénz és anyagszerek nagy szükségben van, s csak minden ereje kimerítése árán folytathatná a háborút. E szerint teljes sikerrel dicséketlik a nyugotiai fegyvere, a háború czélja elérve, mert Oroszországnak nem egyhamar fog az európai béke megzavarására gondolni. A megállapított föltételek talán nem fogják kielégíteni Angolország reményeit, melyek a kivívott eredményeket tulszárnyalják; azonban csak el kell tűrnünk a kiabrándulást.

Mint bizonyost írják: a párisi értekezletek eredménye legközelebb nyilvánossá lesz a világ előtt. A béke valószínűleg f. hó 31-ike előtt meg lesz kötve, hogy a fegyverszünetet ne kelljen ismét meghosszabbítani. A szerződés pontjainak szerkesztése egy albizottmányra van bízva, mely gyorsan hozzá lát a munkához s a szerződést legott aláírandják. A béke aláírása után a congressus szétoszlanék, azonban egy választmány fogna összeülni a részletek szabályozása végett, miknek eligazítására most nincs idő.

E földön békesség s az embereknek jóakarati! Eljött a béke fejedelme is; f. hó 16-ának hajnali 3 órákor hozá világra a kis Napoleon herceget Eugenia császárné nehéz fájdalom között. Nagy fejű, erőteljes, piros pozsgás a fiú, s mivel császári apja ismeretes mondása szerint „a császárság béke“, nincs benne kétség, hogy erélyes bajnokává serdülend a létrejövendő békének, s ha szükség lesz rá, új harc háborúban át is eszközlend békét a világnak, mint lángeszű apja tevő ez idő szerint.

Jam nova progenies coelo demittitur alto. A romai költőnél sokkal magasbra repül Gautier francia költő, szőkefejű Jézusnak nevezvén a császári fiút, a ki kis kezében, kék álmaúl, a világ-békét s az emberi nem boldogságát hordozza. Nagyra született minden esetre, habár a Tuileriák palotájában világra jött elsőszülöték, mint megjegyzi, XIV. Lajos óta szembeszökőleg nem voltak szerencsések apák trónját örökölni. A nép örömdeni látszik, hogy a IV. Napoleon születése a II. Napoleon születésével nem esik össze, ki 1811. mart. 20-án született volt. Azt is szerencsés előjelenek tartják, hogy a trónörökös virág- vagy pálmavasárnapon jött világra, olajágak közt mutatva magát először, mikkel az egész kath. világban e napon, templomok és házak díszítvén. — A kiskeresztelőn a császári magzat Napoleon Jenő Lajos János József neveket nyert. Keresztszülői a pápa s a svéd királyné. Az esti kivilágítás eléggé általánosnak mondható, különösen a munkások lakta városztedekben alig maradt csak egy-egy ház is kivilágítás nélkül. Az ó nemesség lakta St. Germain faubourg természetesen kivételt képezett. — A hivatalos üdvözlések pompás innepélyességekkel mentek véghez. Szébbnél szebb beszédeket váltottak. Az értekezleti fölhatalmazottaknak a császár viszonzá: Boldognak érzem magamat, hogy a Gondviselés fiával áldott meg e perczben, midőn Európának a közös kibékülés új korszakát hirdet. Azon meggyőződésben fogom őt fölnevelni, hogy a népeknek nem kell önzőknek lenniök, s hogy Europa nyugalma attól függ, ha minden országa szerencsés — Az állami főtestületeknek mutatgatá, hogy a császári trón és Franciaország új fia, szentesítve a nemzeti akarat által, Isten segélyével kikerülendi mind azon veszélyeket és eszélytelenségeket, melyek más uralkodói házakat megbuktattak. — sat.

O rloff, az egyik orosz fölhatalmazott, azzal ötlött fel, hogy mindjárt a császári fiú születése után hajnalban futott a Tuileriákba szerencse kívánnait a boldog atyának nyilvánítandó. Ily szíves,

előzékenység természetesen jól esik kivált oly nagy hatalmasság részéről, s már is akarnak tudni a két udvar között füződni kezdett szövetségről, mire csak komolyan gondolni is még most időelöltti.

— Az „Ostr. Ztg.“ párisi levelezője a köten-dő béke alapvonalaira nézve imzett gyanítja: „A dunai fejdelemségekre nézve czélszerűnek látja a congressus, hogy a köztük és a porta közötti kölcsönös köteleket szorosabbra fűzze, a helyett hogy tágitná. Ekként remélnek az idegen beavatkozásnak Törökország belügyeibe szilárdabb gátat vetni. — Az Orosz- és Törökország közötti határkérdést külön bizottmány fogja szabályozni. — A kisázsiai határszabályozást illetőleg a status quo ante bellum elve szerint oroszok és törökök visszaadják egymásnak az általok megszállt részeket, az orosz Karszot, a török Mingrelit. — Nikolajeffben a hajóműhelyek megmaradnak, de azokban csak is kisebb-szerű hadihajók épülhetnek, partörzést végezt. E hajók száma tizenkettőre állapított meg, vagy más versio szerint nyolczra. — Az ötödik pont végre ily formán magyarázatot meg: 1) hogy Oroszországnak se Bomarsund várműveit helyreállítania, se az Aland szigetek megerősítését bevezetnie nem szabad; 2) hogy minden európai tengeri hatalmaknak joguk van a feketetenger minden kikötőiben consulságokat állítani; 3) hogy Oroszország kötelezi magát, a feketetengeren semmi hadikikötőt nem tartani, megmaradván azonban joga, kereskedelmi kikötőt ütegekkel oltalmazni, hogy mind az ugynevezett területi-tenger birtok-jogát gyakorolhassa, mind a tengeri rendőrséget szokásos módon kezelhesse.

— A császár keresztapja és a császárné keresztanya lett minden gyermeknek, a kik fiokkal ugyanaz nap született az országban. A születés alkalmából a császár 160,000 ft. ajánlott meg jótekonysági czélokra. 100,000 frankot kapnak azon városok jöltévé intézetei, melyekben koronajavak vannak; 60,000 frankot kapnak a művészek, írók és tudósok egyletei sat.

A trónörökös születése sok kegyelmezésre is ösztönzé a császárt. A megbánást s javulást mutató (nempolitikai) foglyok közül 803 nyert szabadságot. Sok szegény sorsu elítélnek elengedték a pénzbírságot. Minden büntetés alól feloldoztattak a szolgálati vétség miatt elítelt nemzetörök, s a kik várm-, adó-, vadász- és hasonló ügyekben vétettek a törvény ellen. Szabadságot kapott 669 fogoly katoná; 86 katoná, kik nehezebb büntetésre voltak ítélve, részint teljes kegyelemben, részint a büntetés enyhítésében részesült; lázongásért haditörvényszékieg elítelt 20, s a tengerészeti törvényszékieg által elítelt 50 fogolynak részint elengedteték a fogság hátralévő része, részint általában megtróditottak a fogság ideje.

A béke-herceg jól érzi magát, mind a mellett is, hogy ily hamar nagy casus érte: a dajka elejtette; de nem történt baja. A császárné Jeromie hg is jól vannak.

— Ujabb hírek szerint, a párisi börzén a hitelrészvényekkel üzletel tilalmát várták. Az iparpapírokat erősen kínálták, mindamellett, hogy a közvélemény a békét közelállónak tartja.

— A „Moniteur“ egy csász. rendelvényt közöl, melyndfölgva azon politikai menekülteknek, kik loyális magokviseletéről tesznek fogadást, a viszatérés Franciaországba megengedtetik.

— Mart. 21-kén távirati tudósítás Párisból: Jobb hírekre, hogy t. i. a hadsereg s a bank kamatlába le fogna szállítani, tegnap este a rente a boulevardon kissé szilárdabb volt 72. 80.

— Páris, mart. 22. A kül-értékpapírokkal kereskedés iránti tilalom egy ép most megjelent magyarázat szerint az ausztriai vasut részvényekre nem fog kiterjesztetni. Ma értekezleti ülés volt.

ANGLIA. Érdekes hallani, mily hangulattal beszél az angol sajtó a napoleoni család új hajtásáról. A nagy békebarát Cobden közlőnye az örökbéke zálogául tekint. A Chronicle inti Napoleonot, küldje a franciaákat az önkormányzás iskolájába, hogy egy szabad nép ragaszkodását örökölje elsőszülötte. A Daily News sajnálkozik a szegény csecsemőn, hogy nem a legjobb világba született, s keseríti őt a végtelen feszes ceremóniák miatt, melyekkel mindjárt e siralom völgyébe érkezéttel terhelik. A „Times“ sem tud gyöngédebb lenni ily alkalommal. Fölemlíti a francia trónörökösök eddigi végzetszerű sorsát; de eléggé kegyes az újszülötnek kívánni, sikerüljön megalapítania uralkodói házat, habár tudnivaló az, hogy a születési jog Franciaországban nem bírja többé a szentség azon nimbusát, mint a régebbi időkben és más országokban. Személyes érdem és szerencse ott az uralkodás alapja.

— Az angol sajtó harezias kedve csillapodni kezd. Palmerstont az alsó ház nagy többséggel pártolja a magas politika minden kérdéseiben. Csak valami új párt alakítása idézhetne elő változást a ház mérsékletében. Kezdenek is már ily coalitioról beszélni, hogy majd a reformkérdések körül zárt sorokban egyesüljenek.

— A dán-amerikai Sundvám-szerződvénynek

apr. 14-től maj. 14-ig történt meghosszabbítása azon reményt ébresztí a „Times”ben, hogy az utóbbi határnapig intézkedéseket tesznek a vám eltörlésére. Európának érdekében van, ugymond, hogy Dánia ne legyen kénytelen ma Porosz, — holnap Oroszország előtt meghajolni, vámjövödelmének elvesztését félve. De ha a Sundvám eltörlése Dánia függetlenségének érdekében oly hasznos, másfelől fontolóra kell venni, hogy az ez állam pénzügyi megbukása nélkül nem eshetik meg. Egy állam sem érdemelne ezt kevésbé mint Dánia, mely súlyos statusadósságát mindig méltósággal viselte, minden hitelezőit kifizetvén utolsó fillérig. Ez ekből a tökéletes mellett szól a Times. Dánia egy millió tallért vesztené évenként; de harminczöt millió töké megmentené pénzügyét. Anglia most 70,000 font sterlinget fizet évenként a Sundvám-ból, s a tökéítés után 45,000-el beérné. Ennyi esnék a kamatból Angliára. Figyelmet érdemlő e megtakarítás.

— Lengyelország barátai irodalmi együletének néhány előkelőbbje Londonban emlékiratot nyújtott át Palmerstonnak a lengyel ügyben, kérvén a hatalmas ministert, ne hagyja lefolyni a párisi értekezleteket, míg Lengyelország helyzetét s igényeit tárgyalás alá nem veszik, s az Oroszországgal aláíratandó békekötésbe határozott kikötéseket nem ígatnak Lengyelország érdekében. A véres háboru célja: Európának biztosítása Oroszország támadása ellen, nincsen elérve, ha csak Lengyelország javára is nem történik valami. E kényes ügyben nem ígérhetett egyebet az ildomos államférfi, mint hogy fontolóra veszi. Egy befolyásos lap nyíltan kimondja, mikép Angliának semmi köze a lengyel ügghöz; közelebből illeti az Németországot, mint Angliát és Franciaországot.

— Angol lapok szerint az angol kabinet elhatározta volna mind a toborzás, mind a kato-

nák — s hadiszerek Krimbe szállításának felfüggesztését. Az illető rendeletek mart. 19-én adtak ki, úgy hogy a béke létrejötte iránt mármár nem lehet kételkedni. A béke aláírása körülbelül egy időre fog esni a fegyverszünet lejártával — A békeszerződés szerkesztésén éjnap dolgoznak.

TÖRÖKORSZÁG. A fényes kapu a legújabb hatti-huajjammal gyökeres reformot kezdett birodalmában, kihirdette a politikai és vallási szabadságot s egyenlőséget; de a szép elvek életbe lépéséhez nehezen indul. A görög-hitű nép több helyt tiltakozik főleg a katonáskodás joga s kötelessége ellen. A görög papok nem szívelhetik az új reformokat, mert híveik fölött gyakorlott önkényű hatalmuknak vége lesz. S a muzulmán népnek az eddig lenézett gyaurok egyenjóságára éppen kebellázott. A firmán kihirdetések a nagy mufti egy ülemára bízva a rendes imázst, ez arab nyelven áldás helyett átkot könyörgött le Alláhtól a hitetlenek fejére. Mindezen okoknál fogva mulhatlanul szükségesnek látszik a nyugati hatalmaknak a béke megkötése után is erős őrségeket hagyni néhány török városban határozatlan időig, hogy a szultánnak segédkart nyújtsanak a netán keletkezendő lázadások ellen a reformok végrehajtásakor. E segélyt maga a porta sem meri egyenesen visszautasítani, mert égetőleg érzi annak szükségét, csak a „határozatlan idő” kifejezés ellen van ellenvetése, mi örök időre is könnyen húzható.

— Stambulból mart. 6. írják: Zamoyski gróf tábornok, ki Törökországban egy lengyel legio alakítását vállalta magára, a francia kormánytól kellő intézkedéseket eszközölt, és angol költségen a francia kormány fogná a fegyvereket és egyenruhákat szolgáltatni a legio számára. A gróf, ki 11-én érkezett lesz Stambulba, a meglevő elemek, t. i. a szultán lengyel kozákjaiból, négy gyalog,

két lovas ezredet és egy vadász zászlóaljat szándékoznék alakítani, miután mint mondják, lord Clarendon a gróft, Párisban létekor felszólította, hogy pillanatig se késse a csapat alakításával.

OROSZORSZÁG. Varsóban a politikai körök a legszebb reményeket kötik a békekötéshez. Sándor császár, mint általában beszél, a legjobb szándékokat táplálja Lengyelországra nézve. Az új helytartó Gorcsakoff herceg szájába imezen nyilatkozatot tesz, mi természetesen sok minden magyarázatra ad alkalmat „A lengyelek — így szól — volna a herceg — remélni sem merik mind azt mit a császár legközelebbi jövőben értök tenni szándékszik.

OLASZORSZÁG. Parmában, mart. 19-én egy hadügyész orozva meggyilkoltatott. Parma városa ezért, valamint egy korábbi gyilkosság miatt is ostromállapotba lön helyezve.

Állam- és iparpapírok árkelete.
Bécs, mart. 26. 1856.

E r t é k	Pénzben	Áruban
5 ⁰ / ₁₀₀ -es met.	85 ¹ / ₂	85 ³ / ₈
4 ¹ / ₂ % -es met.	76 ¹ / ₄	76 ¹ / ₂
4 ¹ / ₁₀ % -es met.	67 ¹ / ₂	67 ³ / ₄
Nemz. kölesön	86 ¹ / ₁₆	68 ³ / ₁₆
1834-ki sorsjegy kölesön	228	228 ¹ / ₂
1839-ki „ „ „ „	136	136 ¹ / ₂
1854-ki „ „ „ „	109	109 ¹ / ₂
5 ⁰ / ₁₀₀ Földtehermentesítéskötelezv.	77 ¹ / ₄	80
Északi vasutársaság	287 ¹ / ₂	287 ³ / ₄
Francia „ „ „ „	260	262
Bécs-győri „ „ „ „	257	257 ¹ / ₂

Feladás szerkesztő:
VIDA KÁROLY.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”^{re.}

Erdélynek körülbelül 600,000 magyar lakosa van, 600 helységben, 1100 □ mértföldön eloszolva, — és e népesség e nagy területen szellemi és anyagi érdekeinek darab idő óta még egy nyilvános közlönyével sem bír! Ha e nagy földterület csak most jutott volna a geographusok ismeretébe, vagy e népesség barbár és nomád volna, vagy éppen most érkeznek görbe kardjával lóháton a kaspi sivatagokból: — nem csodálkoznánk e tüneményen. De már több mint nyolczszáz esztendeje, hogy itt vagyunk, nyolczszáz esztendeje, hogy megkeresztelkedtünk, hogy hazánkban, faluk- és városokban lakunk. hogy határozott erkölcsi és polgári törvények alatt és bizonyos társadalmi, gazdasági rendszer formái között élünk. A társadalmi állapot ezen momentumaiból még annyi eleven érdekek fejlődtek ki, melyek nyilvánulásuk eszközeit régebben a sokféle gyülekezetekben találták s egyszersmind azok hatalma által emelkedtek érvényre; de újabb időben azon gyülekezetek gyakoriságában sem nyertek kielégítést, hanem a napi és folyóiratokban szereztek maguknak kifolyási csatornát. És most érkezett volna el az idő, midőn már semmi anyagi és szellemi érdeknek ne lenne többé valami kívánnivalója? Valóban ez kézzelfogható képtelenség! — hat éve már körülbelül, hogy az „egyenlőség” törvénye alá jutottunk. Meggondolta-e a magyar, hogy ez a legnagyobb változás, mely őt Árpád ősiünk bejövetele óta érte? — Dynastiáinak változása, tatárfutás, várnai-mohácsi vész, — mindezek csak másodrendű jelentőséggel bíró események azon roppant változás mellett, melyet a társadalmi intézetek és törvények ily gyökeres átalakulása hordoz méhében. Az osztályok és érdekek kegyeltsége egyszerre szűnt meg, — a társadalom törvényhozásának és igazgatásának formái egyszerre omlottak össze; amazok nehezen tudják magukat az új formákban feltalálni, s mint elkényesztetett gyermekek, kiket váratlan árvaságuk egyedül hagyja a nagy világban, vagy legyőzhetlen féltékenységből lesznek tehetetlenné, vagy tapasztalás hiányából eredő gondatlanság miatt rohannak veszedelembé. Minden kiesett a régi kerékvágásból és ujat verni magának még nem tudott. . . . E volna a pillanat, melyben a hallgatást bölcseségnek lehetne mondani? midőn politikai gyülekezeteink hangja elnémult és hírlapjaink vitái elhaltak? De a némának baját senki sem tudja . . . s a ki megáll az események folyamában, vagy igen erősnek kell lennie, hogy az őt csapdosó hullámokon diadalmaskodhassék, vagy azok árában merül el, és „a habok összecsapnak felette.” . . .

Sohasem oly szükséges a vélemények nyilvánulása és az érdekek hangos beszéde, mint mikor egy nemzet oly erősen új téren találja magát, mint mostanság a magyar. Minden egyes tapasztalások és észrevételek közlése és megismertetése szükséges, hogy az új vidékben feltalálhassa magát, tiskén-bokron, árkon és barázdán ne botorkázzék, mélységek felett ne szédelegjen és meredekekbe ne ütközzék. Az újvilág-részekben, midőn az irtók egy új vidéket telepítenek meg, legelőbb utat, majd egy postaházat építenek s aztán egy újságot alapítanak.

Vagy talán mások majd gondolkozni, érezni, próbálni, tapasztalni és mindezek eredményeit közölni fogják helyettünk? köszönjük meg szépen a jóakaratot, de higgyük el erdélyiekül, hogy mindig csak nyomorék az, ki más kezéből él. És ime, ez az oka, miért keletkezett a

„KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY”

Kell-e mondanunk, hogy annyi jeles talentom, mely hazánkban szétszórva hallgatag magányba rejtőzködött, csak kellő alkalom — és méltó térre vár, melyen nyilatkoznia s érvényre vergődni lehessen; hogy egy szellemi gyűlőhely, melyen egymással találkozhassunk s érzelmeinket úgy, mint gondolatainkat egymással kicserélbessük, kiáltó szükségünké vált; hogy egy erdélyi magyar lap az itt létező magyar egyesületnek közlönye és fentartó lelke, újaknak eszköze és ösztöne leend; hogy az végre magában a legáltalánosabb egyesülés minden jónak és szépnek előmozdítására!

Bátran lépünk azért az erdélyi lelkes magyar közönség és mindazok elébe, kiket túl a Királyhágon is — hova nem egyszer fogunk átpillantani — Erdély sorsa érdekel, remélvén, hogy hazafias vállalatunkat a kellő részvét- és pártolással karolandják fel.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY” e folyó martius 31-dikén kezdve ívrétben fog megjelenni hetenként kétszer, külön tárczával egy 4-édrét íven „ERDÉLYI MUZEUM” czim alatt. Midőn az első a politika és a társadalom inkább napi érdekeinek, a másik a tudomány és irodalomnak lesz szentelve, hasznos mulatságot nyújtani a szemlémnek.

E tért szívesen megnyitjuk a fejlődő talentumoknak is, hol mint gyakorlati iskolában, az írói tehetség élet és hatással bíró jellemmé fejlődhessek ki.

Előfizetni lehet minden es. k. postahivatal által bérmentes levelekben negyedévre 3 pfttal, félévre 6 pfttal, és helyben házhozhozardással ugyan ezen díjakkal. Az előfizetési pénzek a Kolozsvári Közlöny kiadójához b. magyarutca 322 sz. intézendők. Kolosvárt, martius 9-dikén 1856.

Vida Károly,
a „Kolozsvári Közlöny” szerkesztője.

Berde Áron,
a „Kolozsvári Közlöny” tulajdonos kiadója.

Kiadja Berde Áron. — Nyomatik a r. kath. lyceum bettíivel.